

Screeningsafgørelse

Ikke pligt til udarbejdelse af en miljøvurdering i forbindelse med fredningsforslaget om fredning af Vejstrup Ådal, Svendborg Kommune

Fredningsnævnet for Fyn har den 21. november 2022 modtaget forslag om fredning af Vejstrup Ådal fra Danmarks Naturfredningsforening. Forslaget er efterfølgende revideret ved forslag af 22. september 2023.

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at fastholde ådalen som en mosaik af ureguleret vandløb, lysåbne naturområder som enge, moser og overdrev samt urørt skov, og at sikre og udvikle gunstige forhold særligt for sjældne og/eller truede arter, herunder hasselmus,
- at beskytte og forbedre de landskabelige værdier i området, med særlig vægt på at sikre ådalens fremtræden som et markant landskabselement med skovbevoksede dalsider vekslede med lysåbne naturarealer,
- at skabe grundlag for naturpleje,
- at medvirke til overholdelsen af Danmarks direktivmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen,
- at sikre de geologiske værdier, så tunneldalen, som menes skabt af smeltevand under Bælthavisen, bevares med dets nuværende profil,
- at sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området langs hele åen ud til kysten.

Det omfattede område på i alt 72 ha. er afgrænset således i fredningsforslaget:

”Fredningsområdet strækker sig fra Vejstrup øst for Nyborgvej og ud til Storebælts kyst. Mod nord følger fredningsgrænsen skovenes og naturområdernes afgrænsning.

Mod syd følger afgrænsningen naturområdernes afgrænsning og ådalens markante landskabsformer. Et sideløb til Vejstrup Å er taget med i fredningsområdet på grund af sideløbets landskabeligt storslåede og dramatiske udformning som en dyb kløft med stejle skråninger. Et areal med juletræer, mellem sideløbet og selve Vejstrup Ådal, er taget med i fredningsområdet på grund af arealets vigtighed i forhold til den oplevelsesmæssige værdi af ådalen, set fra Nyborgvej. Eksisterende bygninger, med undtagelse af de bygninger, som er relateret til spejdermæssig brug i den vestlige del af fredningsområdet, er udeladt.

Der er 16 ejendomme med i alt 16 ejere.”

Fredningsnævnet for Fyn er i henhold til miljøvurderingslovens § 10, jf. § 8, stk. 2, (senest lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)), forpligtet til at træffe afgørelse om, hvorvidt fredningsforslaget er omfattet af kravet om gennemførelse af en miljøvurdering i henhold til loven.

Danmarks Naturfredningsforening har som sagsrejser sammen med fredningsforslaget fremsendt et screeningsnotat, jf. kriterierne i bilag 3 til miljøvurderingsloven til brug for fredningsnævnets vurdering. Danmarks Naturfredningsforenings screeningsnotat er bilag 4 til fredningsforslaget, der kan læses på fredningsnævnets hjemmeside. Screeningsnotatet er vedlagt som bilag til denne afgørelse.

Danmarks Naturfredningsforenings vurdering er, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser, og at disse i langt overvejende grad er positive for naturen, landskabet og miljøet

Høring

Fredningsnævnet har i medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 3, nr. 1 foretaget høring af berørte myndigheder, ligesom screeningsnotatet sammen med fredningsforslaget har været offentliggjort i Statstidende og på fredningsnævnets hjemmeside den 9. december 2022. Screeningsnotatet har igen været offentliggjort i Statstidende den 28. april 2023 og på fredningsnævnets hjemmeside den 15. marts 2023 med henvisning til annonceringen den 9. december 2022 med frist for bemærkninger til den 18. april 2023, jf. miljøvurderingslovens § 32, stk. 1 og stk. 2 samt naturbeskyttelseslovens § 37. Der har med baggrund i det reviderede fredningsforslag været fastsat ny frist for bemærkninger til den 8. marts 2024 i annonce i Statstidende og i meddelelse på fredningsnævnets hjemmeside begge den 9. februar 2024. Screeningsnotatet er ligeledes sendt til lodsejerne med samme frister til bemærkninger.

Svendborg Kommune har i høringssvar af 18. april 2023, tiltrådt af et flertal i kommunalbestyrelsen den 25. april 2023, udtalt, at kommunen er enig i det fremsendte screeningsnotats konklusion om, at der ikke er miljøvurderingspligt.

Advokat Jacob Pedersen, Interlex Advokater er ved mail af 18. april 2023 fremkommet med bemærkninger på vegne af lodsejer nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 og 15. Advokaten anfører:

”Det gøres i relation til miljøpåvirkningerne gældende, at Danmarks Naturfredningsforenings screening er behæftet med væsentlige fejl, idet fredningsforslaget indebærer en forpligtelse til at udføre en detaljeret miljøvurderingsrapport, hvor alle påvirkninger belyses, før der træffes afgørelse om fredningen.

Dette følger direkte af miljøvurderingslovens § 8 og de dertilhørende bilag.

Det er i øvrigt betænkeligt at lade en privat aktør som Danmarks Naturfredningsforeningen forestå myndighedsopgaven med at screene for miljøpåvirkninger for et fredningsforslag, som foreningen selv er ”forfatter” bag.

Et så værdifuldt område som Vejstrup Ådal er ikke tjent med at skulle ”nøjes” med en screening, der ikke behandler miljøpåvirkningerne på et dybere plan”.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet bemærker indledningsvist, at nævnet ikke har fundet anledning til at anmode sagsrejser om at udarbejde et nyt screeningsnotat som følge af det reviderede fredningsforslag, idet det af fredningsnævnet vurderes, at de ændringer, der er foretaget i det reviderede forslag, ikke vil have betydning for vurderingen af, om der er pligt til at foretage en miljøvurdering.

Fredningsnævnet er enig i Danmarks Naturfredningsforenings vurdering af karakteren af forslaget i relation til kravet om miljøvurdering.

Fredningsnævnet er herunder enig i, at fredningsforslaget ikke vedrører anlæg af nogle af de virksomheder eller aktiviteter, der er oplistet i bilag 1 og 2.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der kan være en væsentlig indvirkning på miljøet i øvrigt, bemærker nævnet, at fredningsforslagets overordnede formål er en bevaring af den særegne natur inden for området, samt at give mulighed for pleje af arealerne og give offentligheden adgang til området. Det er nævnets vurdering, at fredningsforslaget, der overordnet set går ud på at bevare områdets nuværende udseende og brug eller skabe uberørt natur, ikke vil få en væsentlig indvirkning på miljøet på en måde, så der kræves en miljøvurdering i forbindelse med det fremsatte fredningsforslag.

Til spørgsmålet om påvirkning af et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde bemærkes det, at det område, som foreslås fredet, ikke ligger inden for et Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område ligger mere end 6 km fra fredningsområdet, og der er ikke tale om, at fredningsforslaget kan påvirke dette områdes udpegningsgrundlag negativt.

Der lever eller er mulighed for, at tre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, hasselmus, flagermus og odder lever inden for eller tæt ved fredningsområdet, ligesom der inden for fredningsområdet er arealer beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Det er sagsrejser, Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at fredningsforslaget vil have en positiv effekt på områdets egnethed som levested for hasselmusen og grønspejten samt for flagermusenes fouragerings- og raste muligheder.

På baggrund af det ovenfor anførte er det fredningsnævnets samlede vurdering, at det af Danmarks Naturfredningsforening fremsatte fredningsforslag til fredning af Vejstrup Ådal ikke skal miljøvurderes.

Denne afgørelse er truffet i henhold til lov om miljøvurdering § 10.

Afgørelsen offentliggøres i henhold til samme lovs § 33 på Fredningsnævnets hjemmeside.

Afgørelsen kan i henhold til miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, jf. Naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, 2. pkt. jf. § 43 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger fra offentliggørelsen af afgørelsen.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren på <https://naevneneshus.dk/om-klageportalen-for-naevnenes-hus/>.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævnenes hus' hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Anni Højmark
Formand

Bilag 1 til Screeningsafgørelse

"Bilag 4

Myndighedsskema – bilag til fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10.

Forslag til fredning af Vejstrup Ådal

Ifølge §8, stk. 2 1-2 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021) skal myndigheden vurdere, om planer og programmer omfattet af lovens § 8, stk. 1, og som kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i planer og programmer, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, og der derfor skal udarbejdes en miljøvurdering.

Jf. orientering fra Miljøstyrelsen af 22. maj 2018 om reglerne for miljøvurdering af fredningsforslag, skal sagsrejser vurdere, om forslaget er omfattet af miljøvurderingsreglerne samt tilvejebringe det faktuelle grundlag for miljøvurderingen. Det er fredningsnævnet, der forestår at sende materialet i høring samt at modtage høringssvar, og det er ligeledes fredningsnævnet, der på baggrund af det tilvejebragte materiale træffer afgørelse om miljøvurdering.

Danmarks Naturfredningsforening har vurderet, at fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 2 og har derfor foretaget en screening af de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af nedenstående skema.

Det er fredningsnævnet, der jf. § 10 i miljøvurderingsloven træffer endelig afgørelse om hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningsskemaet.

Titel	Fredningsforslag for
Beskrivelse af fredningsforslaget	Fredningsforslaget omfatter ca. 108 ha Fredningen har til formål, at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særlig vægt på at fastholde ådalen som en mosaik af lysåbne naturområder og urørt skov, og at sikre og udvikle gunstige forhold særligt for sjældne og/eller truede arter, herunder hasselmus. Samtidig skal fredningen beskytte og forbedre de landskabelige værdier, skabe grundlag for naturpleje, medvirke til overholdelsen af Danmarks direktivmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen, sikre de geologiske værdier samt forbedre offentlighedens adgang for at færdes i området.

Kort over området		
Ansvarlig myndighed	Fredningsnævnet for Fyn Adresse: c/o Retten i Svendborg Christiansvej 41 5700 Svendborg	
Sendes i høring hos	Miljøstyrelsen Tolderlundsvej 5 5000 Odense C mst@mst.dk Svendborg Kommune Ramsherred 5 5700 Svendborg	
Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og -vurdering?:		
Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 eller 2? (udgør rammen for fremtidige anlægstilladelser)	Nej	Forslaget udgør ikke rammen for fremtidige anlægstilladelser.
Medfører fredningsforslaget krav om miljøvurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde ? (forventes at medføre væsentlig påvirkning af natura2000-område)	Nej	Fredningsområdet er ikke beliggende i eller i umiddelbar nærhed af Natura 2000-områder. De nærmeste Natura 2000-områder nr. 116 "Centrale Storebælt" og nr. 242 "Thurø Rev" ligger begge længere end 6 km fra Vejstrup Ådal. Fredningen har bl.a. til formål at bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, hvilket skal ske ved naturpleje som eks. græsning eller høslæt af lysåbne arealer, og ved at udlægge skovene til urørt skov. Disse ændringer i driften har kun betydning helt lokalt for fredningsområdet, og vil derfor ikke medføre

		væsentlig påvirkning af nærmeste eller andre Natura 2000-områder. Samlet set vurderes fredningsforslaget at have en neutral effekt på Natura 2000-områder.
--	--	--

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Væsentlig betydning	Mindre betydning	Ingen betydning	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning, lovgivning, projekter og aktiviteter			X	Fredningsforslaget har ikke relevans for aktuelle projekter eller aktiviteter, og vil fremadrettet begrænse muligheden for bl.a. byggeri, opførelse af faste konstruktioner som vindmøller, solcelleparker og master samt etablering af sportsanlæg så som ridebaner, klatrebaner, skydebaner, golfbaner mm. Der er hverken udlagt råstofområder eller planlagt tekniske anlæg inden for fredningsområdet. Der er ingen eksisterende lokalplaner eller forslag til lokalplaner inden for fredningsområdet.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			X	Selve Vejstrup Å og en række af arealerne omkring åen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fredskov og/eller strandbeskyttelseslinjen. Ådalen ligger som et markant og værdifuldt landskabselement omgivet af landbrugsarealer. Fredningen vil understøtte den allerede eksisterende beskyttelse. Forslaget vurderes ikke at have miljømæssige indvirkninger på de nævnte forhold.
By- og kulturmiljø				
Bymiljø/bygninger		X		Fredningsområdet indeholder alene tre bygninger, der fungerer som spejderhytte, bålhytte og toiletbygning/redskabsrum. Fredningsforslaget rummer

				bestemmelser om, at der ikke må opføres nogen form for bebyggelse.
Fortidsminder			X	Der er i den østlige del af fredningsområdet et enkelt fredet fortidsminde bestående af to granitsten. Desuden er der ved fredningsområdets vestlige grænse et fortidsminde, der afkaster en beskyttelseszone ind i fredningsområdet. Ydermere er der ca. 435 meter beskyttede sten- og jorddiger. Fredningsforslaget indeholder ikke specifikke bestemmelser om fortidsminder, som derfor fortsat vil være beskyttet og administreret via gældende lovgivning.
Befolkningens sundhed/sikkerhed				
Handicappede og mobilitetshæmmede personer			X	Fredningen beskytter mod forringelse af eksisterende adgangsmuligheder og lægger op til en styrkelse af adgangsmulighederne.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning			X	Der gives ikke mulighed for anvendelse af området til aktiviteter, der kan give risiko for brandfare, eksplosion eller giftpåvirkning.
Forurening				
Jordforurening, håndtering og flytning			X	Der er ikke kortlagt jordforurening inden for fredningsområdet. Fredningen forbyder terrænregulering og jordflytning.
Vand				
Grundvandsforhold		X		Fredning af området vil medvirke til at beskytte grundvandsinteresser såfremt fredningsforslagets bestemmelse om permanent ekstensivering af dele af de vandløbsnære landbrugsarealer vedtages.
Jord				
Jordbund og jordarealer			X	Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Luft				
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten			X	Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.

Klima				
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.		X		Fredningen vil have gavnlig effekt på CO2-udledningen, når der tages arealer permanent ud af landbrugs- og skovdriften, da der så vil kunne akkumuleres kulstof i jorden og vedmassen, som ikke frigives i forbindelse med jordbearbejdning og fældninger.
Trafik				
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed			X	Fredningen medfører ikke ændringer i adgangsveje, trafikafvikling eller eksisterende vejforløb.
Natur				
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000, Ramsar mv.)			X	Fredningen får kun betydning helt lokalt og vil således ikke påvirke Natura 2000-områder, hvoraf det nærmeste ligger mere end 6 km fra Vejstrup Ådal.
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		X		Fredningen får blandt andet til formål at bevare og forbedre naturværdierne, og vil derfor være til gavn for områdets sjældne og/eller truede arter og naturtyper. Det gælder også for hasselmus, og evt. forekomster af flagermus, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, se afsnit om bilag IV-arter nederst.
Naturbeskyttelse (§3)		X		Fredningen vil give plejemyndigheden en plejeret i naturområderne, og vil dermed medvirke til at forhindre, at lysåbne beskyttede naturtyper vokser ud af beskyttelsen.
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		X		Fredningen vil medvirke til at opretholde og forbedre områdets værdi som spredningskorridor og økologisk forbindelse
Landskab				
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		X		Fredningen vil sikre, at ådalen fastholdes som et markant og synligt landskabselement.
Andet				
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter			X	Ingen relevante forhold
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			X	Ingen relevante forhold

Bilag IV-arter

Hasselmus

Forekomsten af hasselmus i Vejstrup Ådal er bekræftet af Helle Vilhelmsen (specialist i hasselmus). Hasselmus er på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må ødelægges.

Hasselmus lever fortrinsvis i løvskove og blandingsskove med træer i forskellige aldersklasser og en tæt underskov af især Hassel, Brombær og Alm. gedeblad. Underskoven er meget vigtig, da det er her, en stor del af føden findes.

Ved skovdrift i områder, hvor hasselmusen lever, kan der ske uforsætlig skade på yngle- og rasteområder.

Fredningsforslaget indeholder udlægning af skovarealerne til urørt skov for at sikre bevarelse af eksisterende naturværdier og øge biodiversiteten på sigt. Urørt skov i Vejstrup Ådal vil have positiv effekt på områdets egnethed som levested for hasselmus dels fordi der ikke vil være hugst, herunder renafdrift og rydning af underskov, dels fordi skovbilledet fortsat vil være præget af naturlig dynamik, bl.a. med vindfældede træer, der skaber nye lysninger og derved lys til underskoven. Desuden vil der være træer i forskellige aldersklasser, og udgående træer og dødt ved.

Flagermus

Sagsrejsen er ikke bekendt med at der er registreret flagermus eller andre arter, udover hasselmus, på habitatdirektivets bilag IV i Vejstrup Ådal. Det er dog sandsynligt, at der i ådalen forekommer flere arter af flagermus. F.eks. er dværgflagermus, brunflagermus, vandflagermus og sydflagermus registreret i et skovområde ca. 4 km nord for ådalen. Fastholdelse af ådalen som en mosaik af mange forskellige naturtyper, herunder urørt skov med gamle træer, vil betyde, at der fortsat er fourageringsmuligheder og rastemuligheder for flagermus.

Konklusion

Med baggrund i ovenstående resultater af screening for eventuelle miljømæssige konsekvenser af det foreliggende fredningsforslag for Vejstrup Ådal er det sagsrejsers vurdering, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser og at disse i langt overvejende grad er positive for naturen, landskabet og miljøet".